

KOSE TEATAJA

KOSE VALLA AJALEHT

WWW.KOSEVALD.EE

VEEBRUAR 2025

„Isiklikest vajadustest lähtuv pere kriisiplaan sunnib oma pere võimalustele ja piirangutele otsa vaatama.“

HELEN KARI
kriisimmentor

Kose valla 2025. aasta eelarve prioriteedid on lastega perede toimetulek ja teedevõrk

Selle aasta eelarve koostamise ja vastuvõtmise puhul oli tegemist valla lähiajaloo kõige keerulisema eelarveprotsessiga, kus said kokku eelmise vallavalitsuse halvad majandusotsused, kiirustades Kose Halduse loomisega tekitatud segadus ning riigis valitsev kehv majanduskliima.

Eelarve jõudis valla finantsjuhi haigestumise tõttu menetlusrajale tavapärasest hiljem, aga protsessi kiirendamiseks pidas Kose vallavolikogu jaanuaris kaks istungit ning 30. jaanuari volikogu istungil võtsime valla 2025. aasta eelarve poolthälte enamusega vastu.

Õpilaste arvu kasvuga tõusevad ka kulud haridusele

Eelarve on koostatud vastavuses seaduses nõutuga – põhitegevuse tulem on positiivne ning netovõlakoorumus ei ületa seadusega määratud ülemmäära, paraku on Kose valla majandusseis sellest hoolimata keeruline. Põhjuseks on puudulik finantsjuhtimine ning eilsed otsused, mis täna meie kõigi elu mõjutavad – varasem vallavara müük alla turuhinna ning nõrk konkurents hangetel on koormanud valla rahakotti, jättes täna vähem raha investeringute jaoks. Valla laenuvõimekus on samuti nõrk, sest enamik vallale kuulunud likviidsetest varadest on aastate jooksul küsimusi tekitanud hindadega maha müüdud. Seetõttu on kriitiliselt oluline leida juurde täiendavaid tuluallikaid.

Kuigi haridusvõrgu ümberkorralduste (loe: kooliastmete sulgemise) pooldajad nii väidavad, ei ole Kose valla suurim probleem olnud mitte hariduskulud, vaid hoopis valla kehv majandamine ja vähesed tulud. Riiklik haridusotus on 3 865 128 eurot ning kohaliku omavalitsuse finantseering kõikide koolide peale kokku on 1 169 403 eurot, mis on võrreldes paljude Eesti omavalitsustega väike. Kui kurdetakse, et Kose gümnaasium saab kõige rohkem raha, siis see on loomulik, sest tegemist on valla suurima kooliga, kuhu on koondunud lisaks tavaõppele ka Kose valla HEV (hariduslike erivajadustega õpilaste) õppe koordineerimine. Samuti on Kose gümnaasiumi õpilaste arv oluliselt kasvanud: ainuüksi 2020. aastaga võrreldes on meie gümnaasiumis õpilaste arv 604 õpilaselt kerkinud 782 õpilasele, 2024. aastaga võrreldes on aga lisandunud mitu väikeklassi ja uusi klassikomplekte.

Täna valla võime üks prioriteete on gümnaasiumihariduse säilitamine Kosel. Kui kaob gümnaasium, siis muutume kiirelt üheks paljudest Tallinna magalatest. Hetkel on Kose gümnaasiumi olukord hea ja õpilaste arvu kasv suurendab küll kulusid, aga samas annab kindluse kodulähedase gümnaasiumi säilimiseks.

Valla halduskulud vähenevad, rohkem raha teedele

Täna valda valitseval koalitsioonil on põhimõtteline otsus säilitada haridusvõrku – kõik Kose valla koolid ja lasteaiad jätkavad

senisel kujul. Eelarve vaates ainumõeldav otsus oli Kose suure kombinatlasteaiade ehituse edasilükkamine, sest selle ülikuluka projekti elluviimine oleks tänase finantsseisu juures olnud katastroofiliste tagajärgedega. Ühtlasi nõudnuks see projekt meie valla koolide ja lasteaiade sulgemist ning järjekordseid koondamisi, mida me kindlasti teha ei soovi.

Eelarve menetlemise ajal arutleti volikogus uut hangete tegemise korda, mis suurendab hankemenetluste läbipaistvust. Nimetatud kord võetakse vastu veebruari volikogus. Vanad harjumused on siiski visad kaduma ja hiljuti sai kirjaliku hoiatuse valla allasutuse juht, kes tellis ehitustöid viisil, mis rikkus valla hankekorda ja andis eelise ühele ettevõtjale, kes on varem valla ehitushangete järjepideva võitmisega kuulsust kogunud. Täna valla juhtkond selliste rikkumiste peale enam silma kinni ei pigista, hangetel peab olema reaalne konkurents ehk palju pakkujaid, mis omakorda tagab parima hinna – vallarahva ühise rahakoti kasutamise peab olema läbipaistev ning kuluefektne.

Olulisematest teemadest väärivad eelarve juures märkimist viimaste aastate suurim vallaasutuse kulude kärbe ning see, et teede remondiks

„Hetkel on Kose gümnaasiumi olukord hea ja õpilaste arvu kasv suurendab küll kulusid, aga samas annab kindluse kodulähedase gümnaasiumi säilimiseks.“

on õnnestunud leida rohkem raha. Ehitusse läheb Kose-Uuemõisa-sisene kergliiklustee, remonti sõiduteed-tänavad erinevates valla asulates ning mitu lasteaiade saavad uued mänguväljakud. Lisaks renoveeritakse haridusasutusi ja olemasolevate ruumide parema kasutuse baasil lisandub uusi lasteaiakohti. Siinkohal on oluline märkida, et üle aastate on Kose valla teede seisukorrale tehtud professionaalne ja põhjalik audit, millele tuginedes valmib uus vallateede teehoiukava. Kokkuvõtteks on täna valda juhtiv koalitsioon keskendunud stabiilsuse loomisele – nagu rahvatarkus ütleb: üheksa korda mõõda ja üks kord lõika. Viimastel aastatel on Kose vallas kiirustades ja läbimõtlematult muudatusi tehtud, mille mõjusid paljud vallaelanikud paraku ka omal nahal tunnevad. Nüüd on need asjad vaja korda teha.

Hoiame kokku ja läheme edasi ühtselt ja ühiselt, toetame neid, kellel on keeruline. Oleme mõelnud ka lastega peredele – kui juulis jõustub käibemaksutõus, tõstame sellega toimetulemiseks nii sünnikui ka ranitsatoetust. Õnneks mõjutab eelarvet positiivselt pikalt erakätes olnud katlamajade vallale tagasi võtmine, mille tulemuseks on küttehindade langemine nii vallaasutuste kui ka elanike jaoks.

Lapsed on meie tulevik, kelle jaoks me ehitame paremat Kose valda ja Eesti riiki.

Head saabuvat vabariigi aastapäeva!

SIIM POHLAK
Kose vallavolikogu aseesimees

KOSE KULTUURIKESKUS
4.–28.02 kunstinäitus „Täpimandalate võlu“
18.02 kell 18 täpimandala töötuba
23.02 kell 16 Eesti Vabariigi 107. aasta-päeva kontsertaktus
5.03 kell 19 Indrek Taalmaa püstijalakomöödia „Parimad palad“
7.03 kell 11 Miks teatri etendus „Pöialpoiss Nils Karlsson“
* Kose kultuurikeskuse sündmuste piletid müügil Piletimaailmas ja kohapeal.

KOSE-UUEMÕISA KÜLAKESKUS
14.02 kell 17 sõbrapäevadisko lastele

KOSE PÄEVAKESKUS
7.02 kell 13 kohvik
14.02 kell 13 sõbrapäeva kohvik
21.02 kell 13 kohvik
28.02 vabariigi aastapäeva tähistamine külalisega

KOSE RAAMATUKOGU
RAAMATUNÄITUSED
„Jaan Kross 105“,
„Kirjastuse Tänapäev mitmekülgne valik“
LASTELE „Draakonid, lohed, dinosaurused“
NOORTELE „E nagu eepos“
KLAASKAPIS Kairi Muumidega kruuside kogu
SEINTEL Juri Kovalevski loodusfotod
13.02 kell 18 kohtumine kirjastaja ja kirjaniku Tauno Vahteriga

ORU KÜLAKESKUS
19.02 kell 19 mälumäng „Mäluveski“

HABAJA KÜLAKESKUS
22.02 Kose valla külade talipäev

RAVILA MÕIS
14.02–30.03 näitus „Kingitused sõpradelt“
24.02 kell 12 Pargi piknik „Eesti Vabariik 107“
27.02 kell 18 Kogkonna taaskasutuspäevad: I töötuba „Paberist võib teha kõike“

KOSE KIRIK
18.02 kell 19.30 Kose pastoraadis etendus „Need käänulised teed“
23.02 kell 11 vabariigi aastapäevale pühendatud jumalateenistus

KOSE KALMISTU
24.02 kell 10 vabadussõjas langenute mälestushetk

FOTO: WIKIPEDIA

Kose valla tegemisi jälgi ka Facebookis.

PILTUUDIS Tuhala nõiakaev 1932 ja 2025.

FOTO: ARTUR PUURAND

Eestimaa imeks valitud Tuhala nõiakaev kees tänavu esimest korda 30.01 –1.02.2025

FOTO: ERAKOGU

**Eesti Vabariigi
107. aastapäeva
kontsertaktus**

23.02.2025 kell 16.00
Kose Kultuurikeskuses

Kose vald tänab ja tunnustab
Esinevad Kose valla Bigbänd ja solistid:
M. Voolmaa, K. Tõruke, S. Tammelaht,
C. Saluste, K. Põldma
Valla juhtide vastuvõtt

Sündmus on tasuta

**EESTI
VABARIIK
107**

Sündmused Kosel

23. veebruaril kell 11.00
Jumalateenistus Kose kiriku pastoraadis

24. veebruaril kell 10.00
Mälestushetk ja pürgade asetamine
Kose kalmistul

KOSE TEATAJA

Väljaandja: Kose vallavalitsus
Kirjastaja: Harjumaa Ühinenud Meedia OÜ
Küljendaja: Piret Tuur
Keeletoimetaja: Laura Nirgi

Kuulutused ja reklaam:
myyk@harjuelu.ee;
tel 646 2214
Trükk AS Printall

Reklaami sisu ja lugejakirjades toodud seisukohtade eest toimetuse ei vastuta.

Kose Teataja kaastööd palub toimetuse saata toimetaja Simmo Saare e-posti aadressile SIMMO.SAAR@KOSEVALD.EE
27. VEEBRUARIKS 2025.

Kaastundeavaldused tuleb saata aadressile myyk@harjuelu.ee.

KOKKUVÕTE KOSE VALLAVOLIKOGU 16. JAANUARI ISTUNGIST

Kose vallavolikogu 2021. aastal valitud koosseis pidas oma 43. istungit 16. jaanuaril Kose vallamajas, istungit juhatas volikogu esimees Martin Medar.

Istungist võtsid osa Kose vallavolikogu liikmed: Janno Jõffert, Martin Innos, Alvar Kaser, Moonika Kuuseoja, Lembit Nael, Tarvi Nikker, Pelle Pohlak, Siim Pohlak, Kalle Sleng, Siiri Tammelaht, Katrin Taniste, Kadri Tiis, Annely Tisler, Ott Valdma, Andres Öis, Demis Voss. Puudusid: Timo Nikitin ja Merle Pussak.

Toimus **Kose valla 2025. aasta eelarve** esimene lugemine.

Kose vallavolikogu otsusega nr 325 seati isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks ning koormati tähtsajutult Kose vallale kuuluv Ardu alevikus asuv Lasteaia tee katastriüksus kasutusõiguse alaga ligikaudu 7 m² ja Ardu alevikus asuv Kesk tee kasutusõiguse alaga ligikaudu 127 m² vastavalt lisatud asendiplaanidele.

Kose vallavolikogu otsusega nr 326 võõrandati Pala tee 3a kinnisasi hinnaga 6000 eurot mõttelistes osades garaažiboksides kasutajatele.

Kose vallavolikogu otsusega nr 327 omandati tasuta riigimandis olevad Kose vallas asuvad kinnisasjad: Pala tee 16, Pala tee 18, Pala tee 7, Puhasti, Veehoidla tee 2, Habaja ülepumpala, Sipasoo tee 8 ja Puhasti.

Toimus **Kose valla hangete korra** esimene lugemine.

Kose vallavolikogu otsusega nr 328 otsustati hüvitada isikliku sõiduauto kasutamist tagasiulatuvalt 1. jaanuarist 2025 abivallavanemale majanduse ja halduse alal Margus Jaansonile ametiülesannete täitmiseks.

Kose vallavolikogu otsusega nr 329 kinnitati Kose vallavolikogu maa- ja keskkonnamisjoni liikmeteks: Raigo Hendrikson, Eno Miljan, Alvar Kaser, Kaido Põrk, Margus Saar, Tarvi Nikker, Laura Nael, Priit Tikerpe.

Kose vallavolikogu võttis vastu protokollilise otsuse – **sotsiaalse taristu tasu kokkuleppimine.**

Täpsem ülevaade vallavolikogus toimunud aruteludest ja hääletamisest koos vastuvõetud õigusaktidega on kättesaadav valla veebilehelt <https://www.kosevald.ee/volikogu-istungite-paevakord-ja-salvestused>.

KOKKUVÕTE KOSE VALLAVOLIKOGU 30. JAANUARI ISTUNGIST

Kose vallavolikogu 2021. aastal valitud koosseis pidas oma 44. istungit 30. jaanuaril Kose vallamajas, istungit juhatas volikogu esimees Martin Medar.

Istungist võtsid osa Kose vallavolikogu liikmed: Janno Jõffert, Martin Innos, Alvar Kaser, Moonika Kuuseoja, Lembit Nael, Timo Nikitin, Tarvi Nikker, Pelle Pohlak, Siim Pohlak, Kalle Sleng, Siiri Tammelaht, Katrin Taniste, Annely Tisler, Ott Valdma, Andres Öis, Demis Voss. Puudusid: Kadri Tiis ja Merle Pussak.

Volikogu liige Demis Voss esitas umbusalduse avaldused (8 volikogu liikme allkirjaga) vallavanem Raul Siemile ja eelarve- ja majanduskomisjoni esimees Siim Pohlakule.

Kose vallavolikogu määrusega nr 75 võeti vastu Kose valla 2025. aasta eelarve.

Kose vallavolikogu otsusega nr 330 koormati tähtsajutult Kose vallale kuuluv Kose-Uuemõisa alevikus asuv Metsa tänav katastriüksus kasutusõiguse alaga ligikaudu 41 m² vastavalt otsuse lisatud asendiplaanile.

Otsustati lõpetada „**Kose valla hangete teostamise**

korra“ teine lugemine ja suunati kolmandale lugemisele.

Kose vallavolikogu **nõustus Nõmme III uuringu-ruumi geoloogilise uuringuloa väljastamisega.**

Kose vallavolikogu otsusega nr 331 otsustati omandada tasuta Kose vallale Merminton Invest OÜ omandis olevad kinnisasjad: Sutika tee, pindala 7864 m²; Sutika tee 33a, pindala 787 m²; Sutika tee 35a, pindala 767 m²; Sutika tee 37a, pindala 2001 m².

Kose vallavolikogu otsusega nr 332 otsustati nimetada Kose valla aukodanikuks Tiiu Lambur ja otsustati anda Kose valla teeneteplaat auavaldusena Kose vallale osutatud väljapaistvate teenete eest Margit Eerikule ja Valdur Kalmele.

Täpsem ülevaade vallavolikogus toimunud aruteludest ja hääletamisest koos vastuvõetud õigusaktidega on kättesaadav valla veebilehelt <https://www.kosevald.ee/volikogu-istungite-paevakord-ja-salvestused>.

Enne tulude deklareerimist tuleks kontrollida dokumentide kehtivust ja PIN-koodide olemasolu

Maksu- ja tolliamet (MTA), politsei- ja piirivalveamet (PPA) ning riigi infosüsteemi amet (RIA) tuletavad meelde, et enne 15. veebruaril algavat tulude deklareerimist tasub üle vaadata dokumentide kehtivusaeg ja PIN-koodide olemasolu.

Kui ID-kaart on kaotanud kehtivuse, tuleb esmalt taotleda uus dokument politsei- ja piirivalveameti iseteeninduses aadressil iseteenindus.politsei.ee. „Kui

inimesel on olemas nõuete-kohane foto, allkirjanäidis ja sõrmejäljed, võtab dokumenti taotlemine iseteeninduses aega vaid mõne minuti. Kui fotot, allkirja ega sõrmejälgi pole, saab neid tulla tegema PPA teenindussala digikioskisse. Digikioski kasutamiseks ei ole vaja aega ette broneerida ja pärast kioski toimingute tegemist saab jätkata dokumenti taotlemist iseteeninduses,“ ütles PPA identiteedi ja staatuste büroo vanemkomissar Marit Abram.

2024. aasta tulusid on kõige lihtsam deklareerida

e-teenuste keskkonna e-MTA kaudu, kuhu pääsemiseks peab olema kehtiv ID-kaart, Smart-ID või Mobiil-ID koos kehtivate PIN-koodidega. Euroopa Liidu liikmesriikide e-ID kasutajad pääsevad e-MTasse nõuetele vastava e-ID olemasolul.

Lisaks ID-kaardile saab e-MTasse sisse logimisel autentimisvahendina kasutada ka Smart-ID-d või Mobiil-ID-d. Sisselogimisel on oluline kasutada uusimat ID-tarkvara, mis on saadaval ID-kaardi veebilehelt www.id.ee ning veenduda, et arvuti viirusetõrjesüsteem

on ajakohane. Kui e-MTA kasutamiseks on tehnilised võimalused olemas, siis e-teenus „Minu sissetulekud“ annab ülevaate, kes ja mis summas on inimesele 2024. aastal väljamakseid teinud ning kui palju on kasutatud maksuvaba tulu. Samuti näeb seal oma eeldatavat tulumaksukohustust. Lõplik tulumaksukohustus selgub pärast tuludeklaratsiooni esitamist, kui on arvesse võetud kõik maksustatavad tulud ja maksusoodustused.

Tulude deklareerimine algab 15. veebruaril ja seda on võimalik teha 30. aprillini. ↓

Maa- ja ruumiamet müüb kinnistuid

Maa- ja ruumiamet müüb elektroonilisel enampakkumisel kokku 42 riigi omandis olevat kinnistut, neist kolm asuvad Kose vallas.

Pakkumise saab elektrooniliselt esitada riigimaa oksjonikeskkonnas aadressil riigimaaoksjon.ee kuni 25. veebruarini 2025.

Kose vallast on pakkumisel:

- Pala küla, Külaotsa (katastritunnus 36302:003:0268),
- Rava küla, Paju (katastritunnus 33801:001:1037),
- Rava küla, Sillamäe (katastritunnus 33801:001:1038).

Kinnistud antakse põllumajanduslikuks kasutamiseks, täpsem info veebilehel riigimaaoksjon.ee. ↓

Kes hoiab kriisis kodu? Ikka naine!

Siseministeriumi strateegilise partnerluse „Kogukonnakeskne valitsemisviis 2023–2026“ üks eesmärke on suurendada kogukondade teadmisi elanikkonnakaitse ja kriisivalmiduse kohta.

Selleks on muuhulgas ellu kutsutud tegevus kogukonna kriisivalmiduse mentorprogramm, kus pakutakse nõustamist, tuge ja vajadusel korraldatakse ka koolitusi mentori kaasabil ühele kindlale kogukonnale.

Pilootkogukonnaks valiti Karla küla Kose vallas, kus vajaduste kaardistamise järel otsustati moodustada vaid naistest koosnev kriisivõrgustik. Mentoriks sel teel oli loo autor, kelle tööriistakastis on nii kogukondade arendamise ja sotsiaalse heaolu magistrikraad kui ka tööalane kogemus päästeametist kommunikatsioonivallas.

Suuremate kriiside puhul on mehed kodust kaugemal

Vajadus kaasata ainult naisi koorus välja mitmest ajurünnakust. Põhiliseks põhjuseks sai see, et suurema(te) kriisilukordade puhul on tõeäoline, et just mehed on need, kel on kriisiaja töö või tegevus kuskil mujal ning naised jäävad kodudesse üksi. Eriti kriitiline on see maapiirkondades, kus võib

Karla küla naised.

FOTO: HELEN KARI

olla vajadus nii ise puud teelt eemaldada kui ka generaatorit käivitada.

Ressursipõhise kogukonna arendamise nurga alt vaadatuna on igas vanuses naistel väga palju tugevusi, oskusi ja just vanemal põlvkonnal ka aega olla kriisilukordades toeks teistele. Niisiis leiti, et võrgustikus võiksid osaleda just naised, kel puudub kriisiaja töökoht (nagu nt naiskodukaitsjad). Naiste kriisivõrgustik kohtus kolm korda ning tegevused hõlmasid ressursside kaardistamist, suhete loomist ja edasiste vajaduste ning tegevuste planeerimist. Teooria kohaselt annab oma isiklike tugevuste, olemas-

olevate varude ja ressursside tundmaõppimine suurema julguse ja valmisoleku vaadata otsa ka rasketele aegadele ning usaldusväärsete kaasamõttelejate võrgustiku loomine

„ Üks märkamine kohtumiste käigus ja järel kerkis pidevalt – naised vajavad otsest võrgustumist, sest teemad, mis tõstatuvad, on teistsugused ja omavahel ei häbeneta tunnistada asju, mida ei osata. “

tekkitab kuuluvustunnet, mis samuti eelnevat toetab.

Esimene kohtumine leidis aset Kose päevakeskuses, kus toimus ka koolitus koduste kriisivarude komplekteerimise nippide ja trikkidega. Kaks järgmist kohtumist toimusid osalevate naiste kodukööki- des, kus nii atmosfäär kui ka talvine meeleolu toetasid väga hästi mõtisklemist (kriisideks) valmistumise teemadel. Igal juhul oli iga kohtumise kokkuvõtvaks noodi- diks tunne võimestumisest ja ühtsusest.

Pered said kriisiplaanid

Kohtumiste vahepeal sai täidetud ka veebipõhine kriisi-

töövihik, mis esialgu mõeldud küla ühise kriisiplaani kirjutamise aluseks, kuid hiljem otsustati, et suurem kasu on sellest, kui plaan jääb perede isiklikuks kriisiplaaniks.

Ühiselt leiti, et siin on ka õppimise koht teistele küladele ja omavalitsustele – näiteks külavanema või vallaametniku kirjutatud plaan võib kellegi teise jaoks jääda umbisiklikuks või marginaalseks.

Isiklikest vajadustest ja lugudest lähtuv reaalne ja orgaaniline perede kriisiplaan sunnib aga iga kodaniku ise oma pere võimalustele ja piirangutele otsa vaatama ning ise lahendusi leidma. Parim on, kui seda mõtestatakse läbi kogu perega (sealhulgas lastega), sest kriisiolukorras on suur tõenäosus, et pere pole ümberkaudsete naabritega asju arutades ongi võimalik plaanid võrgustikuks ühildada, mis võib olla elujõulisem ja jätkusuutlikum kui aeguv dokument.

Kriisivõrgustik jätkab kooskäämist

Üks märkamine kohtumiste käigus ja järel kerkis pidevalt – naised vajavad otsest võrgustumist, sest teemad, mis tõstatuvad, on teistsugused ja omavahel ei häbeneta tunnistada asju, mida ei osata. Sinna sisse vajatakse ka teineteise peegeldust asjadest, milles väga head ollakse ning sellise dünaamika käigus toimub võimestumine – me saame

hakkama! Selleks korras sai mentorprogramm küll lõpu, kuid Karla naiste kriisivõrgustik jätkab kooskäämist ning valmistub laienemiseks. Samuti oma vajadustele vastavate koolituste kavandamist (mootorsae ja generaatori koolitused) ning suhtlusvõrgustiku tugevdamist, et heal ajal headest asjadest rääkida ja raskel ajal üksteisele toeks olla.

Kolme kohtumise ja töövihiku täitmise järel said naised öelda julgelt, et vaatamata kaardistatud muredele ja hirmudele saadakse kõigega hakkama. Ka hirmud said koos arutledes konkreetsema näo, mida adresseerima ja maandama saab hakata. Samuti on vaja tunnistada, et kriisivalmidus pole midagi, mida peab riigi või päästeameti jaoks tegema – see on mõttemuster ja elamise viis.

Ei pea tingimata kõiki maailmalõpu stsenaariume läbi mängima ja vandenõuteooriaid kartma, vaid elama nii, et mis iganes ka ei juhtuks, saaks meie sitkete naiste kodudest iga kriisi järel elamisväärsed ja iseseisvalt hakkamasaavad oasid.

Rohkem infot antud projektitegevuste ja -plaanide kohta, samuti kogukondade arendamise tööriistu leiad veebilehelt www.kogukonnaveeb.ee. ↓

HELEN KARI

Kose valla elanik ja siseministeriumi strateegilise partnerluse kriisimentor

Toots Normann esitles kultuurikohvikus oma elulooraamatut

Hooaja viimase Ravila mõisas peetud kultuurikohviku külaline oli Toots Normann, kes esitles elulooraamatut „Meenutades elu“.

Tegemist on Toots Normanni teise kultuurikohvikus esitletud raamatuga – 2015. aasta märtsikuu kultuurikohviku külalistel oli võimalus osa saada tema sulest ilmunud raamatu „Vastu tahtmist võõral maal“ esitlusest, mis räägib nii Eesti poistest Vene soldatitena Kuubas 1960. aastatel kui ka tema hilisemast Kuuba külastusest ja reisimuljetest 2012. aastal.

Kuigi Toots Normann on elanud Kosel juba 28 aastat, ei tea me tema tegemistest ja eluteest just väga palju. Raamat annab aga põhjaliku ülevaate: lapsepõlv ja kooliaastad, õpetajad ja klassikaaslased, pereelu – abikaasa Malle ning pojad Henrik ja Alari, muusikaõpetaja ja kultuuriministeriumi ametniku töö, mitukümmend aastat Tallinna Muusikakooli direktori ametit, elu muusikakoolis, kontsertreisid, turismireisid, 30 aastat koorilaulu, hobid, Kuuba poiste kokkutulekud ja pensionäripõlv Kosel.

Seda ja palju muud põnevat koos rohkete fotodega

on võimalik raamatust juba ise lugeda, Toots Normanni „Meenutades elu“ on luge- mishuvilistele saadaval raamatukogudes.

Autor ütleb järelsõnas, et raamat sai küll fotoalbumi moodi, kuid peamised eluseigad ja meenutused on seal olemas ja ega päris kõike polegi võimalik kirja panna. Kuid see, mis kirjas ja raamatusse raiutud, ei kustu ega hävi. Veel pani ta kuulajatele südamele, et kui leiata elus midagi kõitvat, siis tuleb sellega tööle hakata.

Kuna Toots Normann on elupõline muusikuhing, siis võiks öelda, et seekord said

Toots Normann kultuurikohvikus.

FOTO: ERAKOGU

kultuurikohviku külalised n-õkaks ühes: raamatuesitluse ja kontserdi osalisteks, esitusele tulid autori noorusaja populaarsed lauluviisid, mida ta ka ise klaveril saatis.

Kultuurikohvik on kogukonnasündmus, mida peetakse kalendrikuu viimasel pühapäeval Ravila mõisas ja see on osalejatele tasuta.

Uue hooaja esimene kultuurikohvik Ravila mõisas toimub juba 30. märtsil. Olete oodatud! ↓

PIRET AAVIK

Ravila külaarendamise selts

Maksuamet hakkas maamaksuteateid väljastama

Veebruari esimesel nädalal hakkas maksu- ja tolliamet 2025. aasta maamaksu maksuteateid koostama, võrreldes eelmise aastaga on amet teinud hulga muudatusi.

2025. aastal muutisid paljude kohalike omavalitsuste maksumäärad. „Elamumaa ja maatulundusmaa üuemaa kõlviku maksumäärad jäävad sel aastal vahemikku 0,1–1%. Maatulundusmaa maksumäär jäi endiselt kõikjal 0,1–0,5% juurde. Muu sihtotstarbega maa maksumäärad on aga tänavu vahemikus 0,1–2%,“ ütles maksu- ja tolliameti maamaksu teenusejuht Riita Parksepp. Kohalike omavalitsuste 2025. aastaks kehtestatud maksumääradega saab tutvuda maksu- ja tolliameti kodulehel.

Muutus ka maamaksu tõusu piirmäär ehk n-ö kaitsemehhanism. „Kaitsemehhanism on mõeldud selleks, et maatüki maks ei suureneks eelmise aastaga võrreldes liiga järsku. 2025. aastal suureneb iga katastriüksuse maamaks eelmise aastaga võrreldes kuni 50% või 20 eurot juhul, kui maatükile maksuvabastusi või -soodustusi ei rakendu. Kui möödunud aasta maamaksuga võrreldes on 50% suurune kasv vähem kui 20 eurot, siis suureneb maamaksusumma 20 euro võrra,“ ütles Parksepp. Kui katastriüksusel on maksuvabastusi või -soodustusi, võib 2025. aastal tasumisele kuuluv maamaks erineda enam kui 50% või 20 eurot võrreldes eelmise aasta maksumulgaga.

Veel muutus esimese osamakse summa, mis tuleb maaomanikel tasuda. „Kui maamaksusumma on üle 100 euro, siis esimese osamakse suurus on vähemalt pool, kuid mitte vähem kui 100 eurot. Kui aga mak-

LÜHIDALT

Millised muudatused ootavad ees 2026. aastal?

- Kohalike omavalitsuste otsustuspädevus suureneb.
- Maamaksutõusu piirmäär ehk kaitsemehhanism, mille KOV otsustab 2025. aasta sügiseks, saab olla vahemikus 10–100%.
- Kaitsemehhanismi samm on taas 5 eurot.
- Kodualuse maa maksumäär saab KOV-i otsusel olla kuni 1000 eurot.
- Pensionäri maksumäär saab KOV-i otsusel olla kuni 1000 eurot.

summa on vähem kui 100 eurot, siis tuleb esimeseks tähtjaks tasuda kogu maksumäär korruga,“ selgitas Parksepp.

Maksu- ja tolliamet teavitab maksumaksjaid maksuteatest e-kirjade ja tekstisõnumitega veebruarikuu jooksul. Maamaksu esimese osa tasumise tähtaeg on 31. märts, ülejäänud osa tuleb tasuda 1. oktoobriks.

Maksu- ja tolliamet palub inimestel e-keskkonda lisatud kontaktandmed üle vaadata. „See on vajalik selleks, et saaksime inimesi maamaksuteate väljastamisest teavitada e-kirja või tekstisõnumiga. Juhul kui meil maksumaksja e-posti aadressi ega mobiiltelefoninumbrit ei ole, saadame maksuteate paberil tavapostiga,“ ütles Riita Parksepp. Maatüki andmeid saab kontrollida maakatastris, omaniku andmeid kinnistusraamatus.

Maamaks on riiklik maks, millega maksustatakse Eestis kogu maa. Maksumäärad kehtestavad kohalikud omavalitsused maamaksuseadusele tuginedes.

Neil päevil levib MTA ja teiste asutuste nimel palju petukõnesid. Seetõttu tuleb MTA maksumaksjatele meelde, et MTA töötajad ei palu kunagi telefoni teel pangandmeid ega PIN-koode.

Mirey Rütmani esimene ülesanne on hoidla korrastamine.

FOTO: SIMMO SAAR

Kose kihelkonna muuseum ootab külastajaid

Kose kihelkonna muuseum on jaanuarist taas avatud. Muuseumispetsialistina alustas tööd Mirey Rütman, kellel on magistriraad ajaloo ja arheoloogia alal.

Mirey Rütman on sündinud Kosel, lõpetanud Kose gümnaasiumi ning töötanud Eesti mere- ja muuseumis digiteerijana, vabaõhumuuseumis avalike

ürituste juhina ja Tallinna linnamuuseumis arheoloogiakogu koguhoidjana.

Rütmani sõnul on kihelkonna muuseumi plaanid ambitsioonikad ja põnevad. „Soovin korrastada ja süstematiseerida hoidla, uurida ja publitseerida Kose arheoloogiat ja vanemat ajalugu ning populariseerida nii ajalugu kui ka arheoloogiat,“ ütles Rütman, kes soovib leida viise koostööks Kose valla õpilastega nii huvi- kui ka

haridusalaselt. „Usun, et kihelkonna ajaloo teadmine tugevdab nii armastust enda valla vastu kui ka avardab märkimisväärselt õpilaste silmaringi,“ lisas Rütman.

Kose kihelkonna muuseum on olnud senini suletud muuseumispetsialisti puudumise tõttu.

Kose kihelkonna muuseum loodi 1958. aastal Kosejõe kooli koduloo- ja kogutud esemete, dokumentide, raamatute ja fotode hoidmiseks.

INFO

Lisainfo saamiseks ja küsimuste korral

saab ühendust võtta telefonil +372 5303 4304 või kirjutada e-posti aadressile muuseum@kose.ee.

Aastate jooksul kogutud materjali säilitamiseks ja tutvustamiseks eraldas kool 1968. aastal mõisahoonel alumisel korrusel kaks tuba, kus seati sisse koduloo- ja ajaloo ruumid. Aastal 1970 registreeriti selle baasil isetegevusliku muuseumina Kose-Uuemõisa koduloomuuseum. 1975. aastal sai muuseum enda kasutusse uued ruumid ehk viis tuba mõisahäärberi teisel korrusel.

2011. aasta kevadel kolis muuseum Kose-Uuemõisa mõisahoonel remondi ajaks Kose gümnaasiumi ruumidesse. Kuna mõisa remonti ei tulnudki, andsid Kose gümnaasium ja Kose vallavalitsus lisaks ühele klassiruumile muuseumi kasutusse veel endise lasketiiru ja hoidla. Praeguseks on hoidla Leaderi toel remonditud ja ekspositsioonisaali paigaldatud ventilatsioonisüsteem.

Kosel tegutsev muuseum aadressil Pikk 12 on avatud esmaspäeviti kell 12–16 ja kolmapäeviti kell 14–19. Vajadusel saab ekskursioone kokku leppida ka etteteatamisega. ↓

Hajaasustuse programmi taotlusvoor on avatud 3. aprillini

2025. aasta hajaasustuse programmi taotlusvoor on avatud 3. veebruarist kuni 3. aprillini.

Programmist on võimalik taotleda toetust hajaasustuse piirkondades vee- ja kanalisatsioonisüsteemide väljaehitamiseks, juurdepääsuteede rajamiseks ja remondiks ning autonoomse elektrisüsteemi rajamiseks.

Projektide teostumise panustavad võrdsele nii riik, kohalik omavalitsus kui ka taotleja. Toetuse maksimaalne summa on 6500 eurot, toetuse osakaal projekti maksumusest on maksimaalselt 67 protsenti ning omafinantseering peab olema tagatud vähemalt 33 protsendi ulatuses.

Toetust saab küsida küllades, mis ei ole kehtivate üldplaneeringute järgi määratud tiheasustusaladeks ega toimiva ühisveevärgi või -kanalisatsioonisüsteemiga ega jää reoveekogumisalale.

Taotlusvooru korraldab riigi tugiteenuste keskus (RTK) koos rahandusministeeriumi

ning kohalike omavalitsustega. Hajaasustuse programmist toetuse taotlemist ja andmist ning selle kasutamist ja tagasinõudmist reguleerib hajaasustuse programmi määrus.

Toetuse vormid ja lisad leiab Kose valla kodulehelt ning RTK kodulehelt meetme „Hajaasustuse programm“ alt. Digiallkirjastatud taotlusi saab saata e-posti aadressile vald@kosevald.ee või saata/tuua paberikandjal Kose vallavalitsusse (Hariduse 1, Kose 75101).

Hajaasustuse programmi eesmärk on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele neis piirkondades. ↓

HEA TEADA

Millistele tingimustele peab taotleja ja taotlus vastama?

- Taotleja alaline elukoht on taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist hajaasustusega maapiirkonnas asuv majapidamine.
- Taotleja elukoht on rahvastikuregistri andmete järgi katkematu taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist majapidamine, millele projektiga toetust taotletakse.
- Taotlejal ei tohi olla riiklike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatatud.
- Projektil võib olla ka kaastaotleja(id). Kaastaotlejale kehtivad samad tingimused, mis taotlejalegi.
- Taotluse esitamise päeval peab eelmise toetuse kasutamise aruanne olema kohaliku omavalitsuse poolt kinnitatud.
- Projekti ajalise kestuse arvestus algab toetuslepingu sõlmimisest ning projekti elluviimine peab olema lõppenud 31. oktoobriks 2026.
- Ühele majapidamisele on maksimaalne toetus kuni 6500 eurot.
- Toetus moodustab kuni 67% projekti abikõlblikest kuludest.
- Taotleja ja kaastaotleja oma- ja kaasfinantseering peavad kokku moodustama vähemalt 33% projekti abikõlblikest kuludest.
- Iga valdkonna jaoks võib programmist toetust saada üks kord kuue kalendriaasta jooksul.
- Programmist eraldatud toetuseks loetakse ka viiel eelneval kalendriaastal programmist saadud toetuse summat. Kui taotleja on aastatel 2020–2024 hajaasustuse programmist juba toetust saanud, arvestatakse varasem toetussumma toetuse piirmäära sisse.
- Toetuse ja omafinantseeringu summa arvestamiseks kasutatakse arvutamise abimeest.

Hajaasustuse programmi kontaktisik Kose vallas on keskkonnanõunik Taimar Lossmann: taimar.lossmann@kosevald.ee, telefon +372 509 9994.

Kaks aastat kestnud vaimse tervise projekti käigus sai abi üle 200 inimese

Eelmise aastaga lõppes kaks aastat väldanud projekt, mille käigus sai Kose vallas vaimse tervise seotud tasuta teenuseid kokku 215 inimest (kohtumisi oli kokku 999).

Projekt võimaldas saada tasuta psühholoogilist nõustamist, kogemusnõustamist, leinanõustamist ning loovteraapia teenust. Teenuste korraldamise ja teenustele suunamisega tegeles Kose sotsiaal- ja hariduse tugiteenuste keskus. Teenuseid osutati Kose vallas kohapeal.

Enamik teenuse vajajatest olid lapsed ja lastega pered. Nõustamisteenuseid kasutanud inimeste suur arv annab aimu, et vaimse tervise teenuste kättesaadavus Kose vallas peab jätkuma.

Kuigi projektitoetused ja koos nendega tasuta nõustamisteenuste osutamise aeg on lõppenud, jätkavad teenuseosutajad siiski Kose vallas kohapeal vaimse tervise teenuste pakkumist. Seega on kõigil, kes tunnevad, et vajavad vaimse tervise nõustamisteenuseid, võimalus otse nõustajate poole pöörduda ning ise teenuse eest tasuda.

Vähekindlustatud või kriisiolukorras olevatel isi-

kutel/peredel on säilinud võimalus saada teenuseid tasuta. Sel juhul annab suunamise teenusele valla sotsiaalosakonna ametnik. Suunamise saamiseks tuleb esitada vallale kirjalik taotlus, mille alusel hinnatakse tasuta teenuse vajadust.

Tasuta teenuse maht on üldjuhul 3–5 nõustamiskorda. Infot teenusele suunamise kohta saab küsida valla sotsiaalosakonnast, pöördudes sotsiaalnõunik Merike Pihla poole, tel 511 8774, e-post merike.pihla@kosevald.ee.

Kose vallas pakuvad teenuseid:

- HR&EVENTS OÜ, psühholoog Laima Parik – sihtühm lapsed ja täiskasvanud (tel 5805 8858, e-post laimsu@gmail.com);
  - MTÜ Terviselaegas, kogemusnõustaja Signe Kalberg – sihtühm täiskasvanud, pikaajalised töötud, terviseprobleemidega inimesed; e-post terviselaegas@gmail.com.
- Signe Kalberg nõustab inimesi pikaajalise töötuse, stressi ja depressiooniga toimetulekul. Signe Kalberg pakub ka leinanõustamist;

MIS ON MIS

Psühholoogiline nõustamine

Psühholoog nõustab ja juhendab inimest mõtete, tunnete ja käitumise analüüsimisel. Motiveerib inimest, arvestades tema tugevusi ning suunab leidma parimaid lahendusi raskustega toimetulekul. Vajadusel annab psühholoog soovitusi pöörduda kliinilise psühholoogi või psühhiaatri poole. Psühholoogilise nõustamise eesmärk on toetada kliendi vaimset ja psühhosotsiaalset heaolu ning ennetada kergemate vaimse tervise probleemide süvenemist.

Kogemusnõustamine

Sarnase kogemusega inimeste vahel toimuv teadmiste ja kogemuste vahetus või nõustamine, mille käigus pakutakse kogemuslikku emotsionaalset, sotsiaalset ja/või praktilist tuge. Kogemusnõustaja pakub sotsiaalset tuge, kogemuslikke teadmisi ja informatsiooni, sotsiaalse õppimise ja võrdluse võimalust.

Loov- ja kunstiteraapia

Kunstiteraapia on psühhoteeraapia vorm, kus kunsti kasutatakse vahendina eneseväljenduseks ja vaimse tervise parandamiseks. Kunstiteraapia hõlmab erinevaid loomingulisi kunstivorme, nagu joonistamine, maalimine, skulptuur, muusika, tants jm. Seda kasutatakse selleks, et aidata inimestel väljendada emotsioone, mõtteid ja kogemusi, mida võib olla sõnades raske väljendada.

- MTÜ Perede ja Lastenõuandekeskus, kunstiteraapia, terapeudid Laivi Mesikäpp ja Marika Ratnik – sihtühm lapsed ja täiskasvanud, pered.

Teadmiseks: alates 2024. aastast on perearsti saatekirjaga võimalik saada kliinilise psühholoogi vastuvõtule.

Saatekirjaga on perearstil võimalik suunata ka füsioterapeudi ning logopeedi vastuvõtule. Varem käis suunamine perearsti

teraapiafondi kaudu. Tervisekassaga lepingu sõlminud spetsialistid on vastava kvalifikatsiooniga ja omavad tegevusluba – see tagab teenuse kasutajale turvatunde ja kvaliteetse teenuse.

Lisainfo tervisekassa kodulehelt <https://www.tervisekassa.ee/tervishoiu-spetsialist>.

MERIKE PIHLA
Kose valla sotsiaalnõunik

KATRIN LIIV
Kose hariduse tugiteenuste keskuse juht

Valla arengukava investeringute ja tegevuste kava on ettepanekuteks avatud

Kose valla arengukava 2035 investeringute ja tegevuste kava ootab ettepanekuid selle aasta 1. augustini, ettepaneku võib veebikeskkonna SPOKU vahendusel esitada iga vähemalt 16-aastane Eesti rahvastikuregistri andmetel Kose vallas elav inimene.

„Arengukava seire ja ülevaatus tagavad arengukavas kokkulepitud tegevuste tulemusliku elluviimise ning arengukava pideva parendamise,“ ütles Kose valla arendusjuht Kristel Potsepp. „Seiretegevuste käigus veendutakse arengukava ja eelarvestraategia asja- ja ajakohasuses, tuvastatakse parendamist või uuendamist vajavad teemad ja valdkonnad ning vajadusel täpsustatakse ja

täiendatakse eelseisvate aastate tegevusi, eesmärke, oodatavaid tulemusi ning vajadusi investeringuteks.“

Pärast ideekorje lõppu koondab vallavalitsus kõik laekunud ettepanekud, sealhulgas ka vallavalitsuse täiendused. Seejärel tutvustatakse ettepanekuid avalikul arutelul ning vallavolikogu komisjonides. Lõpuks kinnitab vallavolikogu arengukava koos heakskiidetud ettepanekutega.

Kose valla arengukava 2023–2035 määratleb valla arenguvisioni aastani 2035, prioriteetidid ja eesmärgid ning vajalikud tegevused ja ressursid eesmärkide saavutamiseks.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele peab valla arengukava hõlmama iga aasta 15. oktoobri seisuga vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat.

Arengukavaga saab tutvuda Kose valla veebilehel. ↓

MÄLUKOHVIK
E 17. veebruar
N 13. märts
kell 14.00 -16.00
Kose Sotsiaal- ja Hariduse Tugiteenuste Keskus, Hariduse 2a, Kose alevik, Kose vald

Veebruaris on kavas Heli Lätse mälestuste laegas MTÜ Looja esituses

Mälukohvik pakub huvitavat tegevust, lõbusat seltskonda ja koosolemist mõnusa teetassi taga. Oodatud on eakad inimesed sh ka mäluhäirega inimesed, nende pered ja kogukond. Mälukohvik (Memory Coffee) on alguse saanud Inglismaalt, kus pakutakse kooskäimise võimalust eakatele, et tugevdada sotsiaalseid suhteid ja ennetada mäluhäigusi.

MÄLUKOHVIK ON TASUTA!

Registreeri: tel. 511 8774 või merike.pihla@kosevald.ee

Mälukohvikut korraldab Kose Vallavalitsus Mälukohvikute võrgustiku toetab ja levitab Dementsuse Kompetentsikeskus www.dementsus.ee

KOSE VALD **Dementsuse Kompetentsikeskus**

Ida-Harju KOOSTÖÖKODA

TREENIME MÄLU JA TÄHELEPANUOSKUSEID

MÄLUTREENING EAKATELE

12. VEEBRUAR
KELL 14.00
KOSE SOTSIAALKESKUSES

Juhendaja ANU JONUKS

registreerimine:
merike.pihla@kosevald.ee, telefon 5118774

DEMENTSUSEGA INIMESTE LÄHEDASTE TUGIGRUPP KOSEL
13. märtsil kell 16.30

Kose Sotsiaal- ja Hariduse Tugiteenuste Keskus, Hariduse 2a, Kose alevik, Kose vald

Kui sinu lähedasel on mäluhäire või mõni dementsuse vorm ning sa vajad selles nõu ja toetust siis oled väga oodatud tugigruppi.

Tugigruppi juhivad Merike Pihla ja Hanna-Stiina Heinmets
Täpsem info: tel. 511 8774 või merike.pihla@kosevald.ee

Tugigrupp on konfidentsiaalne!

Tugigruppide ajad on leitavad www.dementsus.ee kalendrist!

Kaasrahasanud Euroopa Liit **Eesti tuleviku heaks**

Dementsuse Kompetentsikeskus **KOSE VALD**

Emakakaelavähi sõeluuringu kodutesti kasuks otsustas iga viies uuringul osaleja

Tervisekassa esialgsetel andmetel osales 2024. aastal emakakaelavähi sõeluuringul ligi 50 000 naist, iga viies neist otsustas uuringust osa võtta kodutestiga.

Selleks et sõeluuringus osalemist muuta veelgi mugavamaks ja kättesaadavamaks, on juba mitu aastat pakutud testi koju tellimise võimalust nendele naistele, kes polnud aasta esimeses pooles osalenud. 2024 oli aga esimene aasta, mil kodutestimise võimalus oli saadaval kogu aasta vältel.

Tervisekassa sõeluuringute osateenusejuht Maria Suurna sõnul on naised kodutestimise võimaluse väga hästi vastu võtnud ning möödunud aastal tegi kodutesti esialgsetel andmetel umbes 10 000 naist. „Kodutest on mugav võimalus neile, kel pole muidu võib-olla aega või võimalust arsti juurde minna – seda saab teha privaatselt, endale sobival ajal ja kohas,“ ütleb Suurna, lisades, et kodutest on sama usaldusväärne kui tervishoiuasutuses võetud proov.

Ka tänava saavad siht-rühma kuuluvad naised endale kodutesti tellida ning teha seda uuel veebilehelt: hvp.kliinikum.ee. Aasta jooksul tekib ka võimalus sõeluuringu kodutesti apteekidest küsida. Tervisekassa paneb kõigile südamele, et kui ka esimese uuringu tulemus on positiivne, ei tähenda see veel kindlalt vähi või vähieelseid muutuseid, vaid lihtsalt vajadust lisauuringuteks, kuhu on väga oluline minna. „Näeme, et paljudel naistel jääb sõeluuringu teekond pooleli ning lisauuringutele ei jõuta. Enda tervise huvides soovime aga tungivalt seda teha, sest vaid varakult avastades ja ravides

on võimalik vähidiagnoosi vältida,“ ütles Suurna.

Sõeluuringuga tuvastatakse suure vähiriskiga HPV-nakkust, mis on emakakaelavähi peamine tekkepõhjus. Naistel, kel on HPV-test positiivne, otsitakse lisauuringu käigus võimalikke vähieelseid muutuseid ehk seisundit, kus vähk ei ole veel välja arenenud. Ida-Tallinna keskhaigla naistenõuandla osakonnajuhataja Külli Erlangi sõnul on emakakaelavähi võimalik peaaegu täielikult ennetada ning üks viis selleks on osaleda sõeluuringul. „Tänu sõeluuringule saab võimalikud rakumuutused ja vähieelsed seisundid avastada varakult, mil need on hästi ravitavad. Lisaks regulaarsele sõeluuringul osalemisele saab vähki haigestumist ennetada HPV-vastase vaksineerimisega,“ ütles Erlangi.

Kes on 2025. aastal sõeluuringule kutsutud?

Eestis kutsutakse emakakaelavähi sõeluuringule naised vanuses 30–65 aasta tagant ehk aastatel, kui nad tähistavad juubelit ehk 5 või 0-ga lõppevat sünnipäeva. 2025. aastal on tasuta emakakaelavähi sõeluuringule oodatud ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastatega 1960, 1965, 1970, 1975, 1980, 1985, 1990 ja 1995.

Sihtrühma kuuluvad naised võivad uuringule registreerida Terviseportalis või võttes telefoni teel ühendust sobiva tervishoiuasutusega. Kodutesti saab tellida Tartu ülikooli kliinikumi ühendlabori veebikeskkonnast hvp.kliinikum.ee. Sõeluuringul saab osaleda terve aasta vältel ning selleks ei pea jääma personaalset kutset e-posti või kirja teel ootama. ↓

TERVISEKASSA

ATH-st räägivad kõik. Kuid kuidas seda ära tunda?

Aktiivsus- ja tähelepanuhäire (ATH) on laste ja noorte seas üks sagedamini esinev psüühikahäire, mida iseloomustab kolm põhijoont: puudulik tähelepanuvõime, impulsiivsus ja üliaktiivsus. See aga ei tähenda, et näiteks lapsel, kelle kohta öeldakse, et ta ei püsi pudeliski paigal, on tingimata ATH. Kuidas seda psüühikahäiret ära tunda?

ATH levimissageduse kohta ei ole Eestis uuringuid tehtud, kuid maailma terviseorganisooni andmetel esineb ATH-d umbes 8% alla 18-aastastest lastest, poistel mitu korda sagedamini kui tüdrukutel. Häire algab tavaliselt varases lapsepõlves ja püsib enamasti kogu kooliea vältel, kolmandikul kuni pooltel juhtudel ka täiskasvanueas.

Kuna ATH võib takistada lapsel igapäevaelus hakkamasaamist (näiteks keskendumisraskuste tõttu on õppida raske, hüperaktiivsuse tõttu tekib probleeme teistega suhtlemisel), kaasneb ATH ravimata jätmisega suur risk haridustee katkemiseks, pere- ja sõprussuhete ebaõnnestumiseks ning sõltuvusainete kuritarvitamiseks. Eriti keeruline võib olla ATH-ga teismelise elu, sest selles eas toimub noore inimese elus nagunii suuri füüsilisi ja vaimseid muutusi, ning kui lisanduvad ka ATH-le omased käitumisjooned, võivad asjad lõpuks üle pea kasvada. Paraku esineb väga paljudel ATH-ga lastel ka teisi psüühikahäireid, näiteks ärevus- või meeleoluhäireid, seetõttu tasub aegsasti pöörduda spetsialisti poole. Alustuseks võib ka vaadata lihtsat visualiseeritud juhist (<https://ravijuhend.ee/patsiendivarav/juhendid/252/aktiivsus-tahelepanuhai-re-ath>) ATH sümptomite ja diagnoosimise kohta.

Sümptomite pilt võib olla kirju

Laste ja noorukite psüühiaater Irja Ivarinen nentis, et ATH tekkimise põhjused pole täpselt teada. Uuringute põhjal saab siiski öelda, et ATH-ga inimese aju

võib funktsioneerida pisut teistmoodi. Tal on häiritud keemiline tasakaal nendes ajuosades, mis vastutavad tähelepanu reguleerimise ja kehalise üliaktiivsuse eest. Suur roll on ka pärilikkusel.

Nagu eelnevalt öeldud, on ATH-l kolm põhitunnust: tähelepanu- ja keskendumisraskused, impulsiivsus ja hüperaktiivsus.

- **Tähelepanuvõime puudulikkus.** Lapsed, kellel see omadus domineerib, unustavad sageli ülesandeid, nende tähelepanu on kerge kõrvale juhtida, nad jätvavad mänguasju või koolitarkaid laiali ning neil on raske juhiseid täita. Õppetöös ilmneb see tähelepanu hajumisega, võimetusega keskendumisele kauemaks kui paarikümneks minutiks ja ülesannete poolikult jätmisega.
- **Hüperaktiivsus.** Seda tüüpi lastel on pidev vajadus liikuda – nad nihelevad, ronivad ja ei püsi rahulikult ka olukordades, mis nõuavad vaikset keskendumist. Näiteks võivad nad klassiruumis tihti püsti tõusta või ringi jalutada.
- **Impulsiivsus.** Need lapsed räägivad palju, tegutsevad enne mõtlemist, mis võib ilmneda ootamatus hüüdmises, teiste katkestamises või sotsiaalsetes olukordades piiride rikkumises, nagu järjekorras mitte ootamine. Alustatud tegevusi ei lõpetata. Üldjuhul domineerib üks neist tunnustest, kuid need võivad esineda ka kõik koos. See tähendab, et laps käitub

hüperaktiivselt ja impulsiivselt ning tal on ka tähelepanu- ja keskendumisraskused.

Doktor Ivarinen rõhutas, et iga aktiivse või vastupidi, hajameelse lapse või noore puhul ei pea kohe ATH-d kahtlustama, kuid rusikareegel ütleb, et abi tuleb otsima hakata siis, kui on selge, et lapsel on järjepidevalt igapäevaelus (lasteaias, koolis, kodus) hakkamasaamisega probleeme. Näiteks ei suuda ta kollektiivis sõpru leida, sest on liiga aktiivne, pealetükkiv ja kamandav, või ei suuda keskendumata õppetükkidele, unustab pidevalt ega suuda alustatud lõpetada. Kuigi ATH-d välja ravida ei saa, on võimalik raviga sümptomite väljendumise tugevust vähendada ning nõustada vanemaid ja teisi pereliikmeid igapäevaelu korraldamises sel moel, et ATH-ga laps oleks võimalikult hästi toetatud.

Diagnoosi ei saa esimesel arstivisiidil

ATH diagnoosi saab kinnitada ainult psühhiaater, kuid raviteekonda tasub alustada perearsti juurest. Tema saab teha esimese hindamise, küsitledes nii lapsevanemat kui ka last/noort sümptomite avaldumise kohta, mis võivad viidata ATH-le. Samuti esitatakse küsimusi eluviisi kohta: unerütm, ööpäeva jooksul ekraanide taga viibimise aeg, füüsilise aktiivsuse, riskeeriva käitumise avaldumine jne.

Kui vastuste põhjal püsib kahtlus, et lapsel võib esineda ATH, saab perearst e-konsultatsiooni kaudu lastepsühhiaatriga nõu pidada. Kui raviteekond jätkub psühhiaatri juures, peab tohter ATH diagnoosimiseks uurima põhjalikult lapse/noore elu-

käiku alates varasest lapsepõlvest. Diagnoosimiseks hindab lastepsühhiaater ka patsiendi käitumist eri olukordades ja palub täita küsimustikke. Kuna ATH on sageli pärilik, võidakse küsida ka perekonnaliikmete kohta. Ka õpetajate kirjeldused ATH tunnuste iseloomu kohta on olulised, et saaks kindlaks teha ATH-le omaste käitumismustrite avaldumist erinevates olukordades ja keskkondades.

ATH ravi võtab aega

ATH ravi on pikaajaline ja hõlmab koostööd lapse, pere ja spetsialistide vahel. Ravimeetodid sisaldavad nõustamist, käitumisteraapiat ja vajadusel ravimeid. Medikamentide vajadust hindab lastepsühhiaater ja neid kasutatakse juhul, kui ATH sümptomid väljenduvad nii tugevalt, et lapse igapäevane toimetulek kodus ja koolis on häiritud.

ATH medikamentoosseks raviks kasutatakse esmajärjekorras stimulante. Umbes 90% ATH diagnoosiga lastest ja noortest saavutavad nendega hea tulemus. Esmase raviplaanid teeb psühhiaater, kuid stabiilses seisundis laste ja noorte jälgimine ning ravimireseptide korduv väljakirjutamine toimub perearsti juures. Küll aga peab psühhiaater või vaimse tervise öde vähemalt kord aastas hindama ravi jätkamise vajadust. Hindamise eesmärk on välja selgitada, kas ravimi kasutamise vajadus püsib või on lapse/nooruki eakohane toimetulek kodus, koolis, suhetes täiskasvanute ja eakaaslastega ning huvitegevuses tagatud ka ilma ravimiteta.

Raviotsuse oluline osa on ka tervisliku eluviisi järgimine: uni peab olema piisav ja kvaliteetne, süüa tuleb regulaarselt ja tervislikult ning keha peab saama füüsilist koormust. Ravitulemuses mängib tähtsat rolli lisaks lapse, vanemate ja ravimeeskonna heale koostööle ka kooli/lasteaia tugi ning eakaaslaste mõistev suhtumine. Siiski tuleb endale teadvustada, et ATH-d ei saa välja ravida, vaid ravi eesmärk on toetada last igapäevatoimetustes ning parandada tema keskendumisvõimet ja sotsiaalseid oskusi, et ta saaks oma eluga võimalikult hästi hakkama. ↓

TERVISEKASSA

TERVISEKASSA

Plaanid ükskord langevarjuhüppe ära teha?
Aga elul võivad olla omad plaanid.

sõeluuring.ee

Elu on ees

2025. aastal kutsume tasuta emakakaelavähi sõeluuringule naised sünniaastaga 1960, 1965, 1970, 1975, 1980, 1985, 1990, 1995.

Edukad Kose tüdrukud. Ülevalt vasakult Kristella Tiitson, kõrval Anette Vält, vasakul all Tuuli Danilov ning kõrval õed Lenna-Kret ja Laura-Liis Tulp. FOTOKOLLAAZH: ERAKOGU

Edukad Kose poisid. Vasakult ülevalt: Oliver Ott, kõrval Rassel Orumägi, keskel Uku Paul Pae, all vasakul Karl Sults ja paremal Samuel Loitloo. FOTOKOLLAAZH: ERAKOGU

Huvikoolisportlastele algas aasta hästi

Kose huvikooli treener tuli Eesti mitmevõistluse meistrivõistlustel hõbedale.

19. jaanuaril otsustas sel kevadel ülikooli lõpetav Laura Lokotar enast mitmevõistluses uuesti proovile panna. Naiste viievõistluses tuli Laura U23 vanuseklassis kõrgele teisele kohale. Laura on oma sihikindluse ja järjepidevusega noortele suureks eeskujuks – õpingute kõrvalt trenib ta huvikooli õpilasi ning leiab aega ka ise võistlusspordiga tegeleda.

Uku Paul Pae võitis TV10 Olümpiastarti vabariigi etapil 3. koha

16. jaanuaril saavutatud Harjumaa TV10 etapivõit 60 meetri tõkkesprindis andis Uku Paulile lootust vabariiklikul etapil kõrgesse mängu sekkuda. 25. jaanuaril peetud finaalis õnnestus eeljooks suurepäraselt ning isikliku rekordiga 9,75 sekundit pääses Uku Paul nooremate poiste seas paremuselt teise ajaga finaali. Finaaljooks kujunes tõeliselt tuliseks lahinguks, kus Uku kärpis eeljooksu aega veelgi ning tulemus 9,67 s andis kokkuvõttes poodiumil kolmanda koha.

Etapp oli edukas ka teistele Kose noortele. Tehniliselt väga ilusa tõkkejooksu tegi Janella Pluss. Joostud isiklik rekord 10,42 s jättis ta seekord kahjuks esimesena küll B-finaali ukse taha, kuid kokkuvõttes tubli 13. koht.

Uku Paul Pae etapivõit 60 meetri tõkkesprindis andis võimaluse poodiumile jõuda. FOTO: ERAKOGU

Laura Lokotar (vasakul) leiab treenimise kõrvalt aega ka ise võistelda. FOTO: ERAKOGU

Loore Lokotar näitas kaugushüppes esmakordselt lendu üle 4 m. Isiklike rekordeid püstitasid veel Tuuli Danilov, Kristella Tiitson, William Maasik, Sten Valg ja Jaagup

Pluss. Oli suurepärase etapp Kose gümnaasiumi võistkonnana jaoks, sest peale edukat etappi tõusime 12. kohalt 7ndale.

TULEMUSED

TU14 vanuseklass

- 1. koht Kristella Tiitson – kaugushüpe 4.73 m
- 2. koht Anette Vält – kuulitõuge 2 kg 10.62 m
- 3. koht Tuuli Danilov – 600 m jooks 1.58,08 min

PU14 vanuseklass

- 2. koht Uku Paul Pae – 800 m jooks 2.30,16 min

PU16 vanuseklass

- 1. koht Oliver Ott – kõrgushüpe 1.70 m
- 2. koht Oliver Ott – 60 m jooks 7,86 sek

PU18 vanuseklass

- 1. koht Rassel Orumägi – kõrgushüpe 1.80 m
- 2. koht Rassel Orumägi – kaugushüpe 6.16 m
- 2. koht Karl Sults – kõrgushüpe 1.7 5m
- 2. koht Samuel Loitloo – teivashüpe 2.90 m

TU18 vanuseklass

- 2. koht Lenna-Kret Tulp – kuulitõuge 3 kg 10.23 m
- 3. koht Laura-Liis Tulp – kuulitõuge 3 kg 10.17 m

Harjumaa noorte kergejõustiku sisemeistrivõistlustelt naasime 12 medaliga

28. jaanuaril osales Lasnamäe kergejõustikuhallis ligi 350 noort üle kogu Harjumaa, et selgitada välja parimad sportlased sisehooajal. Kose huvikooli spordiosakonna õpilasi oli võistlustules 12, kokku võideti samuti 12 poodiumikohta ning tehti hulgaliselt isiklike rekordeid. Esikoha väärilise 300 m jooksu tegi poiste U16 vanuseklassi jooksja Aleksander Sild, kes aga paraku jonele astumise tõttu diskvalifitseeriti. ↓

SANDER PRITS
Kose huvikooli spordiosakond

Etendub Vaino Napi raamatul põhinev etendus „Need käänulised teed“

Teisipäeval, 18. veebruaril kell 19.30 saab Kose pastoraadis vaadata Vaino Napi raamatu „Sangarid ja desertöörid“ ainetel kirjutatud Pikavere mõisa näiteseltsi etendust „Need käänulised teed“.

Vaino Napi raamat „Sangarid ja desertöörid“ käsitleb ühe perekonna ja ümbruskonna meeste käänulisi teid aastatel 1941–1947. Etenduse lavastaja ja dramaturgi Maie Matvei sõnul räägib etendus loo meestest, kelle saatuse määras sünniaasta. „Nad kõik tahtsid sõjas ellu jääda ja koju jõuda, nende lood on kõikide tolle aja eesti meeste lood. Olgu kodus

Harjumaa või Läänemaa, Saaremaa või Võrumaa,“ ütles Matvei.

Etenduse konsultant on raamatu „Sangarid ja desertöörid“ autor Vaino Napp. Näitlevad Markko Maasik, Rain Loikmann, Kert Paur, Karri Urban ja Helju Kadakas.

Etenduse vaatamiseks piletit ostma ei pea, küll aga saab kohapeal teha näiteseltsile jõukohase annetuse.

Vaino Napi kodukandi ajalugu käsitlevad raamatud on enamjaolt kirjutatud mäletamiste baasil. Kose kihelkonna ajalugu käsitleb Vaino Napp oma raamatutes „Kodukandi killud“, „Sangarid ja desertöörid“, „Kilde Kose kihelkonnast“, „Uus kirik Raasikul 1863“, „Sirvilehti. Siit ja sealt Pikaverest“ ja „Salu küla lugu“. ↓

Aasta aukodanik on Tiiu Lambur

Kose vallavolikogu otsustas 30. jaanuaril peetud istungil anda aukodanike aunimetus Tiiu Lamburile, Kose valla teeneteplaadi pälvisid Margit Eerik ja Valdur Kalme.

Aukodanik Tiiu Lambur on olnud pikaajaline lastearst Kosel ja tema järelevalve all on üles kasvanud mitu põlvkonda noori. Lamburi aukodaniku tiitlile esitanu sõnul on Lambur arstina andnud oma panuse olenemata päevast või kellaajast. Lisaks on ta aktiivne Naiskodukaitse liige ja Kose jaoskonna Naiskodukaitse asutaja liige. Olenemata vanusest on ta siiani aktiivne panustaja ja mentor nooremale põlvkonnale kogemuste jagamisel.

Teeneteplaadi pälvinud Margit Eerik töötas peaaegu kümme aastat Kose vallavallitsuse kultuurinõunikuna. „Ta on alati särasilmne, positiivne, tulvil huvitavaid ideid. Ta on algatanud ja läbi viinud aastate jooksul mitmeid põnevaid üritusi ja väga palju erinevaid vastuvõtte,“ seisab esildises. Esitaja kohaselt seab Margit Eerik alati

esikohale koostöö. „Margit ei vali kunagi lihtsamat teed „lati alt“, vaid igas töös ja tegevuses taotleb maksimumi. Teda jätkub igale poole ning ta särab alati nagu päike.“

Teeneteplaadi pälvinud Valdur Kalme on esildise kohaselt inimene, kelle nime ja Kose spordimaja vahele võiks kirjutada võrdumärgi. „Mees, kes on alati kohal ning teab, kuidas töötada iga pisimgi asi. Ta on väga abivalmis inimene, kes alati mõtleb ennekõike teiste heaolule,“ seisab esildises. „Ta on ka aktiivne kaasamõtlev valla elu arendamisel ja pakub alati ideid ja võimalusi, kuidas teha asju paremini ja efektiivsemalt.“

Aukodaniku tiitel ja teeneteplaadid antakse üle 23. veebruaril Kose kultuurikeskuses peetaval vabariigi aastapäeva pidulikult kontsertaktusel. ↓

Jaauarikuu õiguskorra ja turvalisuse ülevaade

Ajavahemikul

1. jaanuarist kuni 30. jaanuarini registreeriti 89 juhtumit, sealhulgas 33 väärtegu, 6 kuritegu ning 1 lähisuhtevägivalla juhtum.

Jaauarikuu toob endaga kaasa pimedad hommikud ja öhtud, libedad teed ning jätkuvalt külmad ilmastikuolud, mis mõjutavad liiklusohutust ja avalikku korda. Politsei pöörab erilist tähelepanu liiklusohutusele, jooles juhtimise ennetamisele ning lähisuhtevägivalla juhtumitele.

Talvised liiklusolud ja liiklusohutus

Talvised teeolud nõuavad kõigilt liiklejatelt suuremat ettevaatlikkust ja tähelepanu.

- Autojuhid peaksid tagama, et sõiduk on lumest ja jääst puhastatud, ning kasutama talverehve. Rusikasuurune vaateava esiklaasil piirab oluliselt vaatevälja ja „ootamatult“ ilmunud

takistustele ei pruugi enam reageerimiseks piisavalt aega jääda. Sõiduki katuselt või kapotilt langev lumi võib sõidu ajal tekitada ootamatuid olukordi nii sulle kui ka teistele liiklejatele. Mõtle võimalikele tagajärgedele enne, kui peaksid hakkama hilisemaid probleeme lahendama.

- Jalakäijad peaksid kandma helkurit, mis aitab neid autojuhtidele paremini nähtavaks teha.
- Jälgi teeolude värsket

infot lehelt tarktee.ee, et vältida ootamatuid liiklusohutusi.

Pikemad pidurdustekonnad ja madalam haarduvus tähendavad, et liiklusreeglite järgimine võib päästa elusid. Autojuht, vali teeoludele vastav kiirus ja ole ülekäiguradadel tähelepanelik!

Lähisuhtevägivalla ennetamine ja abi

Aasta algus võib mõnele inimesele olla keeruline aeg, mistõttu on oluline teada, et abi on alati saadaval. Kui oled

ohver või tead kedagi, kes vajab tuge, siis toimi järgmiselt.

- Helista ööpäevaringsele kriisiabi telefonile 11 6006.
- Hädaolukorras helista politseisse numbril 112.
- Tugikeskused ja sotsiaaltöötajad pakuvad nõustamist ja tuge. Ära jää murega üksi – toetus ja abi võivad olla elumuutvad.

Kogukonna roll turvalisuse tagamisel

Politsei kutsub kõiki üles märkamisele ja hoolivusele!

- Anna teada kahtlasest tegevusest, mis võib viidata õigusrikkumistele.
- Jälgi naabreid ja abivajajaid, eriti eakaid ja üksikuid inimesi, kellele võivad talvised olud olla raskemad.
- Kui sul on küsimusi turvalisuse kohta, võta ühendust oma piirkonnapolitseinikuga.

Hoolime üksteisest ja alustame aastat turvaliselt! ↓

EGNE LII SOESOO
piirkonnapolitseinik

Ettevõtja varustuskindluse toetuse tingimused muutuvad soodsamaks

Majandus- ja tööstusministri määruse muudatustega suurenevad ettevõtjate toetused taastuvatest energiaallikatest elektri kasutuselevõtuks. Uuendusena saab toetust ka elektrivõrguga liitumiseks ning toetuse saajate hulka lisanduvad kauplused, hulgimüügi ettevõtted ning kinnisvaraarendajad.

Muudatusega tõusevad toetuste määrad: 60% väikeettevõtjatele, 50% keskmise suurusega ettevõtjatele ja 40% suureettevõtjatele toetusena abikõlblikest kuludest. Varasem toetusmäär oli vastavalt 40%, 30% ja 20%.

Laieneb toetuse saajate ring – nüüd saavad toetust taotleda ka jae- ja hulgikaubanduse ettevõtted ning kinnisvaraarendajad.

Uuendatud tingimuste kohaselt toetatakse ainult taastuvenergiat kasutavaid lahendusi, mis tähendab, et maagaasi kasutavaid investeeringuid ei toetata ka edaspidi. Paindlikumaks muutuvad ka projektide läbiviimise tingimused ning pikeneb abikõlblikkuse periood kolme kuu võrra ehk 31. märtsini 2026.

Toetuse eesmärk on aidata ettevõtetel minna üle fossiilsetelt energiakandjatelt taastuvale energiale. 2023. aasta juunis jõustunud toetusmeede aitab ettevõtteid, mida kõrged energiahinnad on kõige enam mõjutanud, ning aitab tagada elektri

varustuskindluse. Toetust saab kasutada Ukraina sõja põhjustatud energiakriisi tõttu tekkida võivate varustushäirete ennetamiseks, toetades üleminekut uutele energiaallikatele ning investeeringuid varustuskindluse suurendamiseks.

Toetust võib taotleda Eestis registreeritud äriühing, kellel on majandustegevus vähemalt 1. jaanuarist 2021 ning mis loetakse Ukrainas toimuva sõjategevuse tagajärgedest mõjutatuks (kui toetust taotletakse riigiabi ajutise raamistiku alusel) või mis taotleb toetust VTA (vähese tähtsusega abi) määruse alusel.

Ettevõtja loetakse Ukrainas toimuva sõjategevuse tagajärgedest mõjutatuks juhul, kui:

- kasutatava kahe põhi-

tooraine ühiku keskmine hind 2022. aastal oli kokku vähemalt 50% kõrgem võrreldes 2021. aasta keskmisega;

- tarbitava energia ühiku keskmine hind 2022. aastal oli vähemalt 50% kõrgem võrreldes 2021. aasta keskmisega;
- kahe põhitoorainena käsitatakse kahte peamist kasutatavat toorainet, mis moodustavad kokku vähemalt 20 protsenti taotluse esitamisele eelnenud aasta müügitulust. Tingimuse täitmine peab olema dokumentaalselt tõendatud.

Taotlusi toetuste saamiseks hakkab vastu võtma ettevõtluse ja innovatsiooni sihtasutus (EIS). ↓

KOSE VALLA TEATED DETAILPLANEERINGUTEST

Projekteerimistingimuste avatud menetlus (Kesk tee 6b, Ardu alevik)

Kose vallavalitsusele esitati ehitisregistri kaudu Ardu alevikus Kesk tee 6b katastriüksusele (36302:002:0301, 2290 m², 100% ärimaa) projekteerimistingimuste taotlus nr 2511002/00331. Taotleja soov on lammutada olemasolev kauplusehoone ning asemele ehitada uus analoogne mahuga kauplus. Projekteerimistingimuste taotluse ja eelnõu avalik väljapanek toimub 15.02–02.03.2025 Kose valla veebilehel <https://www.kosevald.ee/projekteerimistingimuste-avatud-menetluste-teated>. Kirjalikud arvamused eelnõu kohta tuleb esitada hiljemalt 02.03.2025 aadressil vald@kosevald.ee või Kose vallavalitsus, Hariduse 1, 75101 Kose alevik. Kose vallavalitsus teeb ettepaneku anda õigusakt ilma avalikku istungit läbi viimata. Küsimused ja täiendav info: Kose vallavalitsuse majandusosakond, arhitekt Siiri Hunt (siiri.hunt@kosevald.ee, telefon 5470 0707).

Konkurentsiamet alustab konkurentsivolukorra lühianalüüsi pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse turul

Konkurentsivolukorra analüüsi eesmärk on saada selgust pakendijäätmete kogumis- ja taaskasutussüsteemi toimimisest ning eri asjaosaliste, sealhulgas jäätmevaldaja, kohaliku omavalitsuse, pakendiettevõtja, taaskasutusorganisatsiooni ning pakendijäätme käitleja rollist selles süsteemis.

Konkurentsiameti haldusmenetluse osakonna juristi Kristin Truusi sõnul tegutseb Eestis hetkel kolm tagatisrahata pakendite taaskasutusorganisatsiooni (TKO), kuid viimase aastakümne jooksul ei ole turule uusi TKO-sid lisandunud. „Selline olukord tõstatab küsimusi konkurentsi toimimisest ja võimalikest turule sisenemise barjääridest,“ ütles Truus.

Praegu on lisaks kliimaministeeriumi juhtimisel käimas jäätmereform, mis puudutab ka pakendiseaduse muutmist ning senise paken-

dite kogumise süsteemi osalist ümberkorraldamist. Analüüsi tulemusena on võimalik esile tuua valdkonna võimalikud konkurentsiprobleemid ja aidata jäätmereformi raames kaasa töhusa pakendijäätmete kogumise süsteemi kujundamisele ning ausa konkurentsi tagamisele turul.

Laiendatud tootjavastutuse põhimõtte kohaselt vastutab ja maksab pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja käitlemise eest pakenditootja. Pakenditootjal on aga võimalus need kohustused üle anda tegevusloaga taaskasutusorganisatsioonile, kes korraldab tootja asemel pakendi(jäätmete) kogumist, transporti ja nende taaskasutamist. TKO-d haldavad ja korraldavad koostöös kohalike omavalitsustega muuhulgas pakendite avalikku kogumise võrgustikku ning kokkuleppel KOV-iga ka pakendijäätmete tekkekohalt kogumist.

Konkurentsiamet on võtnud 2025. aasta üheks eesmärgiks uurida tagatisrahata pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise konkurentsivolukorda Eestis. Analüüsi lõpparuanne valmib eeldatavasti 2025. aasta teise kvartali jooksul.

Konkurentsiamet teeb riiklikku järelevalvet konkurentsi, elektri, maagaasi, kaugkütte, posti, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni, raudtee, lennunduse ja sadama valdkondades ning tõkestab ebaausaid kaubandustavasid põllumajandustoodete ja toidu tarneahelas. Amet kuulub justiits- ja digiministeeriumi valitsemisalasse. ↓

FOTO: FREEPIK

FOTO: PIXABAY

Jandala art

Täpimandalate võlu

04.02 - 28.02
Kose Kultuurikeskuses

Kunstnik Janne Seli

04.02-28.02 Kose Kultuurikeskuses
Näituse avamine 4. veebruaril, algusega kell 19:00

18.02 kell 18 täpimandala õpituba
info tel. +372 5698 7239

KORRALDAB HABAJA KÜLADE SELTS

Wotikemetsa

KOSE VALLA KÜLADE TALIPÄEV

22. VEEBRUAR
ALGUSEGA KELL 11
HABAJA KÜLAKESKUSE EES

PÄEVA LÕPETAB KONTSERDIGA LAURI LIIV

AVATUD ON HABAJA NOORTEKESKUSE KOHVIK

REGISTREERI VÕISTKOND SIIN:
<https://forms.gle/3EDBg1fpPNamhHux7>
HILJEMALT 16. VEEBARIKS

ÜRITUS ON KÕIGILE TASUTA
LISAINFO FB KOSE VALLA KÜLADE PÄEV

PROJEKTI ON RAHASTATUD KOHALIKU OMAALGATUSE PROGRAMMIST

Toomas Kall

KERGE USK

Kiili Harrastusteater

Osades: Salome Laev, Kalev Vaidla

Lavale seadnud: Merike Koort

Lugu sellest, kuidas hea müügijutt suudab iga kavatsuse pahupidi pöörata.

27.02.2025
KELL 19.00

ARDU KOOLI AULAS

PILET 10.-
TASUMINE KOHAPEAL SULARAHAS

Kiili Rahvamaja

MIKSTEATER

PÖIALPOISS NILS KARLSSON

ASTRID LINDGREN

Tõlkija ÜLLE KIVET
Dramaturg-lavastaja KAIDO RANNIK
Kunstnik TRIIN SIMSON
Muusikaline kujundaja ANDRES VAGO
Valguskunstnik MARTIN MEELANDI
Osades KRISTO TOOTS ja MART TOOME

KOSE KULTUURIKESKUS

7. märtsil kell 11

Pilet 15 eur
www.miksteater.ee

Indrek Taalmaa

Püstijala-komöödias "Parimad palad"

5. märts kell 19
Kose Kultuurikeskuses
Piletid müügil Piletimaailmas ja kohapeal

Hea Kose valla ettevõtja!

Selle aasta augustis tuleb taas kokku Kose valla õpilasmalev, kus noored saavad väärtuslikke töökogemusi. Otsime koostööpartnereid ja tööandjaid, kes oleksid valmis noori tööle võtma – olgu see kas või üheks päevaks.

Kui teie ettevõttel on võimalus ja soov noorte arengusse panustada, siis palun anna sellest teada Kose valla haridus- ja noorsootöö spetsialistile Kati Orgmetsale: kati.orgmets@kosevald.ee.

Aitäh, et aitad noortel kasvada ja kogemusi omandada!

KOSE LASTEAED PÄEVALILL OOTAB OMA KOLLEKTIIVI ABIÕPETAJAT RAVILA MAJJA 1,0 KOORMUSEGA

OOTUSED KANDIDAADILE:

- *lastega tegelemisel loovust ja mängulisust
- *enesearengu ja meeskonnatöö hindamist
- *head suhtlemiskust
- *eeliseks on pedagoogilised kompetentsid

MEIL ON SULLE PAKKUDA:

- *toetavat kollektiivi
- *arenevat töökeskkonda
- *motivatsiooniüritusi ja koolitusi

Kandideerimiseks palun saada:

- *keskharidust tõendava dokumendi koopia
- *sooviavaldus
- *CV

e-posti aadressile: info@kosela.ee. Lisainfo saamiseks küsi julgelt tel. 5209 237
Tööle asumine esimesel võimalusel

Eesti Vabariigi aastapäeva

PIDULIK KONTSERIT- AKTUS
Ardu Kooli aulas

20.02.2025 kell 18.00

Esinevad Ardu Kooli lapsed ja kohalikud kultuurikollektiivid

Tunnustame silmapaistvaid kogukonna liikmeid

PALJU ÕNNE

94
HELGI ORUMETS

93
ANNA KITSING
EMMI-SINAIDA SUIK
LIIDA SELBERG

91
HELMİ KIRSANOV

90
HELGI-ILONA KUKK
LEIDA MÖLDER

85
LEIDA TIIS
MILVI VIIRPALU
MIRALDA JEFIMOVA

80
TÖNU SIIMO
URVE VEELAIK
ZOJA RUUGE
MALLE NORMANN
MARE ORMAK

75
ENE KOIT
VAIME TENNOKESE
KÜLLIKI SILD
MALLE PREIMER

70
VELLO VASSILJEV
TOIVO KARIJUS
TETIANA DAVYDOVA
NAIMA HIEVÄLI
MARJE OJAMÄGI

Armas sünnipäevalaps! Kui sa ei soovi enda tähtpäeva avaldamist valla ajalehes, anna palun sellest vallavalitsusele teada telefonil 512 4206.

Treeningud Kose-Risti laskepaigas

VEEBRUAR

E	T	K	N	R	L	P
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

MÄRTS

E	T	K	N	R	L	P
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12				

■ Treening kell 10.00–20.00
■ Laskevõistlus kell 9.00–21.00

Kose-Risti laskepaika haldab Kose-Risti Spordi- ja Vabaaja keskus MTÜ. Vastutaja: Toomas Kutsar. Telefon 501 8294, e-post kosesvk@gmail.com.

Kellega kontakteeruda Kose vallas vallateede talvise teehoolduse asjus?

- HABAJA – AS TREV-2 Grupp; Margus Veensalu 521 9403; margus.veensalu@trev2.ee.** Habaja, Harmi, Äksi, Alansi, Kirivalla, Lutsu, Lööra, Uueveski, Ojasoo (osaliselt), Marguse.
- KÕUE – Kõrgemäe Agro OÜ; Karmo Viilup 5326 7250; karmo.viilup@gmail.com.** Ojasoo (osaliselt), Riidamäe, Kantküla, Sääsküla, Triigi, Katsina, Kõue, Nutu, Vahtüki, Kadja, Virla, Aela.
- ARDU – Kõrgemäe Agro OÜ; Karmo Viilup 5326 7250; karmo.viilup@gmail.com.** Ardu, Pala, Kukepala, Nõmmeri, Vanamõisa, Saarnakõrve.
- PAUNKÜLA – AA Trans Grupp OÜ; Harri Tallo 5656 0200; ht.autod@gmail.com.** Paunküla, Sae, Rõõsa, Silmsi, Kiruverre, Leistu, Laane, Kõrvenurga.
- KOSE-UUEMÕISA – AS K.U.MELL; Rain Ränkel 564 2211; rain@mell.ee.** Kose-Uuemõisa, Krei, Tade, Kolu (osaliselt), Saula.
- KUIVAJÕE – AS K.U.MELL; Rain Ränkel 564 2211; rain@mell.ee.** Kuivajõe, Karla, Kanavere, Liiva, Kolu (osaliselt).
- ORU – Oru Agro OÜ; Karel Kivistik 5666 9520; oruagro@hot.ee.** Oru, Kata, Tammiku, Tuhala, Saula, Kolu (osaliselt), Nõrava.
- KOSE – Kose Agro AS; Ralf Vilba 506 6529; info@koseagro.ee.**
- RAVILA – Draudex OÜ; Eduard Aaslaid 5696 2808; eduardaaslaid@hotmail.com.** Ravila, Võlle, Ahisilla, Viskla, Nõmbra, Palvere, Vilama, Sõmeru (osaliselt).
- RAVELIKU – Kose Agro AS; Ralf Vilba 506 6529; info@koseagro.ee.** Raveliku, Vardja, Sõmeru.
- KERGTEED – Varitech Ehitus OÜ; Sergei Solovjov 5663 6749; sergei@varitech.ee.** Kose, Ravila, Kose-Uuemõisa.
- KERGTEED ORUS – Buildtrans OÜ; Viljar Saarloo 5696 3626; buildtransoy@gmail.com.**
- KOSE ALEVIK, PIKK TN – ÜLE OÜ; Hendrik Jürgenson 5330 3490; hendrik@yle.ee.**

Riigiteede hooldajad leiab veebilehelt <https://www.transpordiamet.ee/teehoole>. ↕

SÜNDIS

AKO UNT
TRISTOFER SEPP
KEN-STEFAN PAJUSALU
RIKO-SEBASTIAN KURRUSK
IIRIS BORISSOVA
LOVIISE VILJASTE
LOVIISE KURG

Südamlik kaastunne

EMA

kaotuse puhul
Margus Männisalule ja
tema lähedastele.
Korterühistu Uus tee 2
liikmed/elanikud.

Südamlik kaastunne
Margusele kalli ema

LILIAN SAAR

kaotuse puhul.
Krista ja Sirlu

Kodu 1A elanikud
mälestavad naabrit

IRJA MESILAT

ja avaldavad kaastunnet
omastele.

Avaldame sügavat
kaastunnet Tõnu Männisalule
ema

ANNE MÄNNISALU

surma puhul
Kuivajõe Farmer OÜ

Südamlik kaastunne
lähedastele

ANNE MÄNNISALU

surma puhul.
Merike, Liis, Isabelle, Külli ja
Kaarin perega

Avaldame kaastunnet Ainole
abikaasa

ENN NURK

lahkumise puhul.
Ansambel Üllatus

Avaldame sügavat
kaastunnet Ellenile
kalli ema

MAGDA SOOBIKU

kaotuse puhul.
Kaja ja Margo

JÄÄDAVALT LAHKUSID

ALEKSANDR TSVETKOV
VIKTOR HEINONEN
PEETER PALMETS
SILVI-INES MÄGI
ANNE MÄNNISALU
HELLE UUSPÖLD
LILIAN SAAR
IRJA MESILA

Ukselt uksele koputab musta linnu tiib
ja alati kedagi kallist meie seast kaasa
endaga viib

Mälestame head kaasteelist

ANNE MÄNNISALU

ja avaldame kaastunnet
lähedastele.
Hõbejuus

Siiras kaastunne
Meelisele ja lähedastele

ANNE MÄNNISALU

kaotuse puhul.
Habaja Kose mnt 12
elanikud

Kaotusvalu hingelt keegi võtta ei saa,
aeg selle asendab mälestustega...

Avaldame kaastunnet Maire
Rometile kalli abikaasa

ARVI LEO

kaotuse puhul.
Kose Sotsiaalkeskus
Kose vallavalitsuse
sotsiaalosakond

Südamlik kaastunne Helmile
abikaasa

OTTO PLEESI

lahkumise puhul.
Vasalemma pensionäride
ühendus

Kui Sul on eelnev töökogemus (abi)õena ning soov töötada toetavas meeskonnas, siis tule meile tööle.

TNP KONSULTATSIOONID-PAKUB TÖÖD ÕELE (1,0 koht) - ka abiõele

Hoolekandeteenused Türi kodus (Türi, Järvamaa)

Töö alustamine: esimesel võimalusel
Info: 634 5177, 5560 6268,
e-post: tnpkonsult.personal@gmail.com

UUS! 3D SILDADE REGULEERIMINE

kose auto

E-R 8-17.00 Vahtra 19, Kose
Tel: 6756333, 5188220

- Autode hooldus ja remont, diagnostika.
- Rehvitööd.
- Autode, busside, veoautode kere- ja värvitööd.

PUKSIIRTEENUS

Pargi 9, Kose alevikus
E-R 9-18
L 9-16

KOSE ehituskaup

- kasvatubad, mullad, väetised, kile
- värvid, lakid, vahud, aerosoolid, silikoonid
- kuivsegud, pahtlid,
- aia- jm tööriistad
- kipsplaadid, vineer, OSB
- metallkarkass
- kaablid, elektritarvikud
- nurgikud, kinnitusvahendid
- prussid, lauad, liistud
- el tööriistad, kodumasinad
- boilerid, san. tehnika, toruliitmikud, torud
- Airok gaasid jne!
Tel 6756 440
kosekauplus@gmail.com
www.kosekauplus.ee

LANDEKER OÜ

OSTAME PÕLLU- JA METSAMAAD

LANDEKER OÜ
tel 511 0415
517 9866
info@landeker.ee
www.landeker.ee

Hind kuni 15000 eurot/ha, ka läbi raiutud ja hüpotekiga.
Ettemaksuvõimalus, kiire tehing.

TALLINNA KÜTTELADU
ALECO

Eesti suurim valik küttematerjale:

- pellet
- puitbrikett
- kaminapuu
- kivisüsi
- turbabrikett
- grillpellet
- grillsüsi

Tellimine: 51 36 999

MÕISTLIKUD HINNAD JA SÕBRALIK TEENINDUS!
HARJUMAAL KOHALETOOMINE TASUTA!

Väiksemad kogused on saadaval
Tallinna Kütteleao mugavas **drive-in**'is
Pärnu mnt 139E/7 Tallinn, E-R 10-18, L 10-14
info@kytteladu.ee www.kytteladu.ee

Võimalus vedada 2 autot korraga, pisiremont, käivitusabi, rehvide pumpamine.

Tel 58 961 728
e-post: orupuksiir@gmail.com

[f](#) [@](#) Oru puksiir

Forsius
Matusebüroo

Me ei saa leevendada teie kaotusevalu, Kuid me saame muuta matusetalituse kauniks ja väarikaks.

HAUA-, URNI- JA TUHASTAMISMATUSED ÜLE EESTI
ÕÖPÄEVARINGNE LAHKUNU TRANSPORT

Tartu mnt 52 Tallinn
www.forsius.ee

TALLINNA KREMATOORIUM

PAKUME KÕIKI MATUSETEENUSEID
HAUA-, URNI- JA TUHASTAMISMATUSED
MATUSE VORMISTAMISE VÕIMALUS INTERNETIS
KORRALDAME MATUSEID ÜLE EESTI
ÕÖPÄEVARINGNE TRANSPORT
KAKS KABELIT

www.krematoorium.ee
Pärnamäe tee 36, Tallinn
telefon 623 8808 (24h)

MM2 EHTUS

EHTUSTEENUSED

Kvaliteetsed ehitus-, renoveerimis- ja kaevetööd Harjumaal.

- ✓ Vundamentide ehitus
- ✓ Kaeve- ja haljastustööd
- ✓ Tänavakivide paigaldus
- ✓ Üldehitus ja renoveerimine

Küsi lisa 56 49 44 49
mm2ehitus@gmail.com

Vanametalli KOKKUOST
ALATI HEAD HINNAD

800-9499
BETOONI 7A TALLINN
www.tolmets.ee

21.02.25
KOSEL, COSIUS PUBIS

SHANON LIVE!

SOODUSPILETID PILETILEVIST

100% EESTI TANTSUMUUSIKAT GARANTEERIVAD:
MÄRT RANNAMÄE & SIIM POHLAK

ALGUS 22.00
SISSEPÄAS 18+ KAASA DOKUMENT

LISAINFO TRE.EE

2025 HAJAASUSTUSE PROGRAMM ON AVATUD
03.02.2025-03.04.2025

SCHÖTTLI KESKKONNATEHNIKA AS AITAB

- Teostame veeanalüüse
- Tagame puhta joogivee kättesaadavuse
- Rajame nõuetekohase kanalisatsioonisüsteemi

Küsi nõu kirjutades info@schottli.ee või helistades +372 670 6873 | www.schottli.ee

21. JUUNIL | KOSE LAULUVÄLJAKUL

PÕHJA-EESTI SUURIM JAANIPIDU TULEB TAAS!

KOSE Jaanipüü 2025

SISSEPÄAS KÕIGILE TASUTA!

TERMINAATOR | HELLAD VELLER | GRETE PAIA
MARI-LIIS | ONUD | BAD ORANGE | DJ LENNY LAVIDA

REGISTREERI OMA TASUTA PÄÄSE → WWW.TRE.EE

Iga kodu väärrib PUHAST VETT

HAJAASUSTUSE PROGRAMM

Taotlusvoor
03.02.2025 - 03.04.2025

MIRIDON on abiks:

- Veeanalüüside teostamisel
- Filterseadmete valimisel
- Filterseadme paigaldamisel
- Survetõsteseadmete paigaldamisel

MIRIDON
veetööluseseadmed

www.miridon.ee | tel. +372 526 8515 | miridon@miridon.ee
Rehepapi tee 31, Kambja vald, Tartumaa

ERAKUULUTUSED

MÜÜK

► Müüa garaažiüksed, suured ja väikesed. Lisaks rulluksed ja suured voldikuksed. Müük, remont, automaatika, paigaldus. Tel 5698 0540, Wiru Uks Tallinn OÜ, www.wu.ee

► Müüa lõhutud kuivad ja toored küttepuid kohaletoomisega. Uus! kuivad küttepuid 50 l võrkkotis, 30 cm lepp, sanglepp, kask, saar. Info ja tellimine tel 509 9598, www.pakhalupuu.ee või pakhalupuu@gmail.com

► Nr.1 kütelladu Eestis. Küttepuu, pellet, brikket. Müük ja transport üle Eesti. Tel 520 0093, www.puu24.ee

► Müüa saetud ja lõhutud küttepuid pikkusega 30-60 cm. Pakkuda ka võrkkotis kuivi küttepuid tootmisjääke. Kojuveedu. Võtame tellimusi vastu iga päev. Tel 522 7345, marek406@gmail.com

► Kütelladu24.ee – puit- ja turbabrikett alates 210 €, pellet, kivisüsi, klotsid al 2.50 €. Vedu üle Eesti. Tel 506 8501, www.tomrent.ee

► Tehnika müük, www.tomrent.ee

► Aia- ja metsatehnika hooldus ja remont (mootorsaad, trimmerid, murutraktorid jms). Tel 504 9838, Votikmetsa OÜ

► Müüa lõhutud küttepuid 30-50 cm, koos kohaletoomisega, samuti puud võrkkottides. Tel 518 3927, tamps222@gmail.com

► Müüd metsamaad, raieõigust, põllumaad või talu? Pakume parimat hinda ning kiireid ja usaldusväärseid tehinguid! Aitame ka metsamajandamiskavade koostamisel ja teostame eksperthinnanguid. Tel 508 0065, info@metssamaaost.eu

► Teisaldatavate alumiiniumist katuseredelite valmistamine ja müük. Töötasapinnad redelile. Tel 503 8628, katuseredel24.ee

OST

► Ostan kasutusest jäänud sõiduauto või kaubiku, võib olla remonti vajav. Pakkuda võib ka Vene autot. Kiire tehing, arvelt mahavõtmine ja vormistamine! Tel 5365 4085, skampus@online.ee

► Ostan parima hinnaga kasutult seisma jäänud sõidukeid. Toimivaid, avariilisi, riketega ja lihtsalt seisvaid. Auto vormistamiskohapeal kohe Teie nimelt ära. Järele tuln puksiiriga, tasun sularahas. Pakkumisi ootan tel 5618 8671 või seisevauto@gmail.com

► Igas seisus autode kokkuost ja ARK-ist kustutamine. Pakkuda võib nii sõitvaid, kalleid kui ka romusid. Tallinn ja lähiumbrus kuni 100 km. Tel 5823 8310

► Autode kokkuost. Sõidukorras ja remontivajavad. Parimad hinnad. Tel 5626 3993

► Ostan autosid, maastureid ja kaubikuid igas seisukorras. Lisaks

romude utiliseerimine ja ARK-ist kustutamine. Transport minu kulul. Tel 5693 2565

► Ostan kõiki Toyota marki sõidukeid. Tel 5896 1576

► Ostan nostalgilisi nõusid, serviise, värvilisi pokaale, karpides söögiriistaid, ehteid. Samuti ostan nahast karpe, seinapilte, kujusid, graafikat jne. Erinevate retro esemete ja kolimisjääkide ost! Tulen ise kohale, raha kohe kätte! Tel 5356 0761 Liina

► Ostan vene kellasid ja helitehnikat (ei pea olema töökorras) rinnamärke, münte ning muud vanavara. Tel 5872 5458

► Raamatute ja mitmesuguse vanavara (fotod, postkaardid, margid, mündid, mänguasjad, suveniirid, tarbeesemed jne) ost. Tel 514 0618, Andres

► Soovin osta 2-toalist korterit Kosel. Korter peaks paiknema 1. korrusel. Sobib nii renoveeritud kui remonti vajav. Tel 5349 1403, Mart.

TEENUS

► Langetame, hooldame puid ja freesime kände just Teie piirkonnas. Leiame koos lahenduse! Meid saab kätte tel 5626 3857, www.puumehed.com

► Ohtlike puude aastaringsed raie-, hooldus- ja saetööd, raiutud puude lõhkumine. Viljapuude ja hekkide lõikus. Väiketraktori teenused. Tel 5551 2104, www.puuhooldaja.ee

► Lume- ja jäätörje katustelt. Katuste, fassaadide ja tänavakivide pesu. Veerennide puhastus, vahetamine veerenne ja paigaldamine katuseredeleid. Töökogemus 14 aastat. Tel 5638 8994, kpekatausepesu.ee

► Korstnapühkija, tel 5333 0556, www.korstnahooldus.ee

► Ohtlike puude langetamine, hekkide ja viljapuude lõikus, kändude juurimine. Tel 521 0334

► Akuraatsed kolijad. Vana mööbli demonteerimine ja äravedu, sh rämpsud äravedu. Metallijäätmel (sh kodumasinad) viime ära tasuta. Töötame ka nädalavahetustel. Tel 502 8148

► Elektritööde terviklahendused: projekteerimine, paigaldamine ja hooldus. Energiakulude audit ja nõustamine, sise- ja välielektritööd, elektriautode laadijad, valgustus- ja nutikodu lahendused, tänavavalgustus. Tel 5315 2851, elektritood@gmail.com

► Eramute ja kortermajade fassaadide rekonstrueerimine, soojustamine, krohvimine, pesemine, värvimine ja ülddehustööd. Aitame leida parima lahenduse! Tel 5647 4077, info@europalster.ee

► Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h. Vt ka ennustus.ee

► Kivikorstnate ehitamine ja remont. Tel 518 8889. Korstnapühkimine. Tel 5877 1665, www.korstnad.ee

► Öhksoojuspumba paigaldus ja hooldus. Sertifikaadiga paigaldaja Kalev Lepistu. Lisainfo tel 5656 2191

► Korstnapühkimine nõuetekohase aktiga, küttekollete remont. Korstende, ahjude, pliitide, kaminat ehitus ja remont. Toid teostavad kutsetunnistusega pottsepp ja korstnapühkija. Korstnapühkija tel 5372 4993, pottsepp tel 5648 2818

► Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968

► Pakun hekkide, põõsaste ja õunapuude hooldusloikuse teenust. Soovi korral ka peenarde hooldust. Helista ja küsi lisa tel 5397 7347

► Pakun muruniitmise ja trimmerdamise teenust. Kevadel ja sügisel ka lehekoristust. Helista ja küsi lisa tel 5399 3595

► Puurkaevumeistrid OÜ: puurkaevud, veesüsteemid, biopuhastid, filtersüsteemid, septikud, mahutid, maaküttesüsteemid, tel 5199 2900, info@puurkaevumeistrid.ee

REINPAUL

OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA

Raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluääred, lepikud, haavikud jne.

Info tel 5593 3899, kaido@reinpaal.ee
www.reinpaal.ee

KES TEEB KAEVU?

Lühikesed järjekorrad, kiire teenindus!

- maasojuskaevude puurimine
- puurkaevude puurimine ja puhastamine
- süvaveepumpade ja septikute paigaldus
- vee- ja kanalisatsioonitööd

504 2999, 508 9848
www.baltipuurkaev.ee

AKTSIASELTS K.U.MELL

MÜÜB LIIVA KRUSA KILLUSTIKKU SÕELUTUD MULDA

Transpordivõimalus
Täpsemalt telefonil 5648 3838 ja kodulehel
www.mell.ee

Investeeri tulevikku – OSTA endale LAOBOKS Mõigu Tehnopargis!

HELGI LAOD HELGI LAOD

Laod/bürood suurusega 28m² - 230 m²

- Hea ASUKOHT
- KVALITEETNE ehitus
- OPTIMAALSE suurusega 28m² - 230 m²
- RENDITULU teenimise võimalus (6-7% tootlus)
- Vara VÄÄRTUSE KASV

LÄBIMÕELDUD INVESTEERING KINNISVARASSE ON KASUMLIK - osta endale isiklik laoboks!

www.helgilaod.ee info@helgilaod.ee tel. 501 5546

Glassense

Glassense on suurim klaaspakettide, fassaadide ja interjööri klaaslahendusi pakkuva tootja Baltikumis ja Põhjamaades. Professionaalsus ja rahvusvaheline oskusteave on meie edu määravateks tugevusteks. Oma laia ulatusliku tootevaliku ja pakutavate erilahendustega oleme kindlustanud endale turu juhtiva positsiooni.

Tule liitu meie tiimiga.

TOOTMISTÖÖLINE

Sind ootab põnev ja tehnoloogiliselt arenev klaasimaailm. Ühinedes meie tiimiga, panustad energiatõhusamate hoonete loomisesse.

Miks liituda meie tiimiga?

1. Sind ootab kaasaegne töökeskkond ja arendav töö, sul on võimalus meie juures õppida uusi oskuseid
2. Hooldime sinu terviseid, pakume tervisekindlustust või sporditootust
3. Töö on lihtne ja varasema kogemuse puudumine ei ole takistuseks, pakume väljaõpet kohapeal
4. Motiveeriv töötasu – sul on võimalik sissetulekut mõjutada oma oskuste suurendamisega.
5. Pakume transpordivõimalust tööle saamiseks.
6. Peame meeles tööjuubeleid, korraldame ühisüritusi ja pakume lisaks veel mitmeid lisahüvesid
7. Pakume täiendavalt lisapuhkust talvel

Sobid hästi meie tiimi, kui

- Oled täpne ja kohusetundlik
- Soovid õppida uusi oskuseid
- Sulle sobib vahetustega töö

Kandideerimiseks saada oma CV

personal@glassense.com

Lisainfo: 5331 1921

Address: Kolu küla, Kose vald